

N:o 13.

Af Herr S. Ljunggren: Angående lagar om allmänna värnpligten och värnpligtigs vapenöfning i fredstid.

De tre senaste årens trägna arbete för åstadkommande af en tillfredsställande definitiv försvarsorganisation samt en lösning af de i samband dermed ställda skattefrågor är i dessa dagar fullbordadt, och arbetets frukter torde inom kort komma att föreligga för Riksdagen såsom Kongl. propositioner. Det skall således snart visa sig, huruvida frukten af detta arbete framträder såsom förslag, hvilka hafva utsigt att godkännas af båda Kammarne, eller om till de många svikna förhoppningar, som hittills varit det mest framstående resultatet af den nya representationens försök att skaffa fosterlandet ett dugligt försvar, skall läggas ytterligare en. Det behöfver knappt sägas, att en hvar, som varit vitne till de svårigheter, hvilka stält sig i vägen för de under en lång följd af år pågående allvarliga försöken att än på ena, än på andra grunden bygga ett betryggande försvarsverk, och som icke är en oförsonlig motståndare till en frivillig, af staten aflönad stam, på det lifligaste önskar att det nu äntligen må lyckas att uppnå det eftersträfvade målet. Men derifrån till förhoppningar, beroende på sannolikhetsberäkningar, är vägen lång, och till dylika förhoppningars förverkligande än längre. Det torde derföre vara skäl att göra sig reda för, hvilka anledningar finnas att frukta för en annan utgång, och, derest en sådan undersökning skulle leda till den slutsats, att en dylik fruktan är berättigad, söka efter medel att förekomma, det äfven denna riksdag må förflyta utan att landets lifsfråga föres åtminstone ett steg närmare sin lösning.

Vid en sådan undersökning kan man icke undgå att i främsta rummet fästa sin uppmärksamhet vid de skiljaktiga meningar, som yppat sig inom landtförsvarskomitén i synnerligen viktiga frågor. Så hafva åsigtterna angående de värnpligtiges öfningstid långt ifrån förmedlats. Äfven i frågorna

om härens styrka, årskontingentens bestämmande samt stammens och befälets utbildning stå stora grupper inom komitén gent emot hvarandra med olika åsikter, för att icke fästa sig vid meningsstriderna om andra punkter i härordningsförslaget, hvilka visserligen icke äro af den genomgripande betydelse som de nyss angifna, men äfven de, af stor vikt. Dertill kommer, att den för ett lyckligt genomförande af ett härordningsförslag, bygd på de grunder, som anvisats komitén, synnerligen betydelsefulla lagen om upprätthållande af härens stamtrupp stött på mer eller mindre starkt motstånd inom komitén.

Af nu i korthet angifna sakförhållanden framgår, att det måste vara en synnerligen vansklig uppgift att erhålla ett förslag till försvarets ordnande, som kan hafva utsigt att blifva af båda Kamrarne antaget. At hvilkendera sidan eftergifter göras i den ena eller andra stridiga punkten, äfventyras derigenom ett afslag från andra sidans anhängare.

Utsigterna för ett Kongl. härordningsförslags framgång äro emellertid föga ljusa icke endast därför, att af förhandlingarne inom komitén ej framgått någon fullständig sammanjemkning af åsigheterna i försvarsfrågan — äfven ställningen inom Riksdagen torde i detta hänseende vara föga gynsam. Ty dels saknas icke inom densamma ledamöter, hvilka under alla förhållanden vilja förkasta ett förslag med en stam, sådan som den nu ifrågavarande, dels skola de betänkligheter, som på åtskilliga ställen i landet uttalats mot de af ett flertal inom Andra Kammaren år 1878 beträdda, i komitéförslaget upptagna hufvudgrunder för försvarets ordnande, och den benägenhet, som dervid på flere håll visat sig för indelningsverkets bibehållande, utan tvifvel i sin mån bidraga att göra ställningen vansklig, enär mången af förenämnda flertal säkerligen anser det önskvärdt att, så vidt det kan förenas med egna åsikter, göra afseende på denna stämning i hemorten.

Ej nog härmed. Äfven sambandet med grundskattefrågan hotar att ställa sig hindrande i vägen för försvarsfrågans lösning i ett slag. Å ena sidan är det nemligen högst ovisst, huruvida Riksdagen skulle vilja besluta grundskatternas fullständiga afskrifning inom en orubbligt bestämd tid, utan att på samma gång bindande beslut fattas om det sätt, hvarpå de härigenom uppkommande brister i statens inkomster skola fyllas, och å andra sidan vilja på senaste tiden de svårigheter allt mer kommit i dagen, som visa sig vid att upptänka en konstitutionellt antaglig form för dylika beslut.

Med ett ord: så önskligt det än är, att försvars- och skattefrågorna finna en slutlig lösning vid denna riksdag, kan det tyvärr icke döljas att, då man väger sannolikheterna mot och för en sådan lösning, de förra tynga vida hårdare i vågskålen.

Men om denna farhåga är grundad, hvad är då att göra? Skall 1883 års Riksdag öka raden af dem, som inskränkt sig till att kullkasta uppställda

förslag till ordnande af fosterlandets försvar på ett betryggande sätt? Eller skall man, för att undvika denna obehagliga ställning, söka bringa till stånd en af dessa sväfvande skrivelser, hvilka, under sken af att bringa landets lifsfråga framåt, endast ytterligare uppskjuta hvarje åtgärd till stärkande af våra försvarskrafter? Innebär icke snarare ett misslyckadt försök, att enas om ett definitivt försvarsverk, en bjudande nödvändighet att anlita den, efter hvad erfarenheten på andra områden visat, enda säkra utvägen att genom partiella reformer efter hand närma sig och slutligen hinna det sökta målet? Det är svårt att föreställa sig, att på denna sista fråga skäligen kan svaras annat än ett ovillkorligt ja. Fosterlandet har en oafvislig rätt att fordra, att dess trygghet icke längre äfventyras i afbidan på den, om förenämnda farhågor besannas, säkerligen ganska aflägsna tidpunkt, då Riksdagens båda Kamrar kunna blifva med regeringen ense, huru en slutlig försvarsorganisation skall se ut. Riksdagen kan då icke längre undandraga sig att åt vårt försvar gifva åtminstone den tillökning i styrka, om hvilken alla, de må nu vara anhängare af hvilket system som helst, varit öfverens; eller med andra ord: antagandet af 1877 års öfvergångsförslag, sådant detta blef lydande efter förhandlingarne i det Särskilda Utskottet, är då den utväg, som händelsernas egen logik kräfver, så mycket mer som detta förslag i sin viktigaste punkt, öfningslagen, under förutsättning af lindringar åt rust- och rotehållet, lyckades förena i båda Kamrarne tillsammans icke mindre än 176 röster, under det att deras antal, som förkastade detsamma, icke uppgick till sammanlagdt mer än 124.

Det faller af sig sjelf, att afdrag å grundräntor och den i sammanhang dermed ställda höjning i bevilning för jordbruksfastighet fortfarande böra åtfölja ett beslut om antagande af de här ifrågasatta lagarne angående försvaret samt det af dessas antagande beroende beslutet om lindringar för rust- och rotehållet.

Af det nu sagda visar det sig klarligen, att nedanstående framställning att tillgripa den anvisade utvägen, så vida ett Riksdagens beslut i hufvudsaklig öfverensstämmelse med de väntade Kongl. propositionerna icke kan komma till stånd är långt ifrån att syfta till att på något sätt motarbeta dessa propositioners framgång, utan endast är ett reservförslag, hvilket har sin enda förklaring i omtanken därför, att den allvarliga stämning i försvarsfrågan, som af naturliga skäl alltid gör sig gällande i Riksdagen, då ett förslag i ämnet, oaktadt mycket derå nedlagdt arbete, faller, icke må vid denna riksdag af formella skäl hindras att gifva sig uttryck i ett beslut, som omsider lemnar någon behållning af de långvariga striderna.

Denna sista synpunkt utgör således, jemte farhågorna för de blifvande propositionernas öde, den enda, men, såsom ofvan torde vara visadt, säker-

ligen fullgiltiga grunden, hvarföre jag nu, för den händelse denna Riksdag icke skulle komma att antaga någon ny härordning, byggd hufvudsakligen på grunderna i de väntade Kongl. förslagen, hemställer:

att jemte det en lag om den allmänna värnpligten antages, sådan denna lag kan, efter pröfning af Kongl. Maj:ts förslag i ämnet, finnas böra lyda, Riksdagen måtte för sin del och under förutsättning att de i annan motion af mig föreslagna lindringar bifallas, besluta följande

**Lag angående den tid värnpliktig skall för sin utbildning
tjenstgöra under fredstid.**

§ 1.

Under fredstid skola värnpligtige för sin utbildning tjenstgöra i 62 dagar, så vidt ej Kongl. Maj:t i särskilda fall finner skäl att i denna öfningstid göra inskränkning.

§ 2.

Förenämnda tjenstgöring fullgöres vid fotfolket under två på hvarandra följande år med 42 dagar det första och 20 dagar det andra året; vid härens specialvapen och flottan deremot utan afbrott under ett år.

Öfvergående stadganden.

§ 3.

Under år 1884 vapenöfvas de värnpligtige af yngsta åldersklassen, vid fotfolket under endast 30 dagar, samt vid härens specialvapen och flottan under endast 50 dagar.

§ 4.

För värnpliktig, som före 1884 års ingång blifvit eller bort blifva bland allmänna beväringen innönstrad, skall med afseende på fullgörandet af hans värnpligt gälla hvad hittills varit om allmänna beväringen stadgadt.

§ 5.

1. Invånare å Gotland, hvilken före ingången af år 1884 fyllt 21 år, skall tills vidare på förut öfligt sätt fullgöra sina skyldigheter i afseende på öns försvar.

2. Den, som efter 1884 års ingång fyller 21 år, och vid Gotlands nationalbeväring då redan vapenöfvats, skall ega att å den i denna lag bestämda första årets öfningstid afräkna det antal dagar, han vapenöfning undergått.

Slutligen anhålles att remissen af denna min motion till Lag-Utskottet må beslutas med förbehåll att, derest åt Särskildt Utskott kommer att uppdragas behandlingen af den väntade Kongl. propositionen om försvarsverkets ordnande, motionen må öfverlemnas till samma Särskilda Utskott.

Stockholm den 26 Januari 1883.

Sigge Ljunggren.

N:o 14.

Af Herr S. Ljunggren: Angående lindringar i rustnings- och roteringsbesvären.

Åberopande de skäl, som legat till grund för en af mig väckt motion om antagande af lagar angående allmänna värnpligten samt angående värnpligtigs tienstgöring under fredstid, får jag härmed föreslå: